

ако такве идентификације нема, задатак се компликује. При томе се може десити да су нам догађаји описани у тексту већ фактички познати, али је дати опис по својој спољашњости засад непрепознатљив, јер је урађен од стране хроничара друге државе, који је користио друга имена, надимке личности итд. За решење овог задатка даље ћемо предложити методу датирања која се заснива на изучавању статистичких (квантитативних) карактеристика текста.

Претпоставимо да је текст X разбијен на делове $X(T)$, од којих сваки описује релативно мали временски интервал сталне дужине, на пример годину (или деценију) са редним бројем T . Примери таквих текстова су многобројни: временске хронике, летописи, дневници, историјска дела, уџбеници и монографије из историје итд. Делови $X(T)$ (које ћемо условно називати "поглављима") нижу се хронолошки у складу са унутрашњом, релативном хронологијом текста. У многим текстовима разбијање на "поглавља" од којих свако описује своју посебну годину постоји у експлицитном облику, в. на пример *Liber Pontificalis*, изд. Т. Момзена "Gestorum Pontificum Romanorum" (1898) или "Повесть временных лет". Карактеристике обима информације коју нам текст X даје о години са редним бројем T могу се измерити на пример овако:

1) $N(X(T))$ = број страница у "поглављу" $X(T)$; овај број назваћемо обимом тог "поглавља". Обим може бити једнак нули, ако година T уопште није описана у тексту X , тј. ако је пропуштена. Уместо броја страница, могу се пребројавати знакови, речи, редови и сл. То не утиче на идеју методе.

2) Број помињања године T у целом тексту X .

3) Број имена свих историјских личности у "поглављу" $X(T)$.

4) Број помињања конкретног имена (личности) у "поглављу" $X(T)$.

5) Број помињања у "поглављу" $X(T)$ неког другог текста.

Избор таквих карактеристика је веома велик. Свака од њих као што видимо приписује свакој години T описаној у тексту неки број. Питање: како се мењају рецимо обими "поглавља" $X(T)$ са променом редног броја (године) T ?

Конструишимо бројевни график, наневши дуж хоризонтале године T , а дуж вертикале бројеве $N(X(T))$ који мере обим "поглавља".

Размотримо сада два различита текста X и Y , од којих сваки описује исти временски интервал (A, B) у историји једне исте државе (регије), коју условно обележимо са G . Јасно да ће графици $N(X(T))$ и $N(Y(T))$ конструисани за те текстове бити, уопште узев, различити. Наиме, на њихов изглед утичу како личне посебности и интереси аутора текста, тако и општа методичка оријентација у чијим се оквирима стварају ти текстови. Рецимо, монографија из историје уметности датог периода и монографија из војне историје истог периода акценте распоређују суштински различито. Колико су такве разлике важне, тј. да ли ипак постоје такве карактеристике графика обима које су одређене само временским интервалом (A, B) и регијом (државом) G и једнозначно карактеришу већину текстова који описују тај интервал и ту регију?

Испоставља се да важну карактеристику графика обима чине године у којима график има успоне тј. достиже локалне максимуме. Чињеница да у некој години график има скок означава да је та година у тексту описана подроб-